

Kiút a globalizmusból?

2009 június 20. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

A „Mi a globalizmus és a globalizáció?” c. írásomat azzal fejeztem be, hogy a részemr?l károsnak ítélt folyamattal szemben akkor lehet eredményesen fellépni, ha ismerjük a folyamatok lényegét. A folyamat lényegét, mozgását a „nemzeteken kívüli t?kemozgatók világhatalmi törekvéseiben” láttam.

Abban, hogy az ismeretlen és nehezen beazonosítható „mozgatók” pénzügyi hatalmukon keresztül kezükben tartják az élet különböző? területein befolyással, döntéssel szerepl? személyeket. Ez a „kezükben tartják” lehet közvetlen anyagi érdekelttség, de lehet tudati manipulálás is és természetesen a kett? kombinációja.

Kett?s kérd?jelet tettem a cím végére. Kérdéses, hogy van-e egyáltalán kiút, vagy a csapda teljesen bezárult már. Létezik-e kiút „globális” vérözön nélkül? Ami kiút lehet, annak egyrészt a rendszeralapokhoz és/vagy a globalizmus eszközeihez kell nyúlnia. Rendszeralapokhoz, de olyan rendszeralapokhoz, amik nem ellenkeznek az ember alapvet? ösztöneivel, nem akadályozzák az egyéni érdekek egészséges, azaz a társadalom egésze számára nem hátrányos érvényesítését, és nem korlátozzák az ember szabad gondolkodását és kreativitását. Ugyanakkor lehet?séget adnak arra, hogy a társadalom a társadalomra valóban káros törekvéseket visszaszorítsa. Az egyéni érdekek egészséges érvényesítésének, a kreativitás fenntartásának és anyagi ösztönzésének követelménye teszi irreálissá azokat az antikapitalista fellépéseket, amelyek kizárólag az elutasításra alapoznak, a más gazdagságát eleve gyanúsnak tekintik, mint pl. a kommunizmus osztályharcos szemlélete. Másrészt a globalizmus eszközeit ill. hatásmechanizmusát kell kielemezni, és ennek megtörésének eszközét kell megkeresni.

Van ilyen beavatkozási lehet?ség? Szerintem van, bár kell? er? hiányában igen kicsi a megvalósíthatósága, mert a jelenlegi gazdasági világhatalom érdekeibe ütközik. De elméleti síkon azért végig lehet gondolni. Alapvet? feltétel a közösség (állam) megfelel? kiegyensúlyozó szerepe, gazdasági súlya, hogy a társadalom érdekét a t?ke kezel?i sz?k körének érdekével szemben érvényesíteni tudja.^[1] Az államnak valóban nem lehet kizárólagos a szerepe a gazdaság alakításában, a kultúra, egészségügy stb. területén. De elég er?snek kell lennie ahhoz, hogy a közösség érdekében indokolt esetben nem csak hatósági, hanem piacokonform módon is be tudjon kapcsolódni a gazdasági és különböző? társadalmi folyamatokba. Legyen kell? ereje, hogy adott esetben versenytársként is be tudjon avatkozni. Minden olyan szervezet, hang, amelyik „gyenge államot” követel, bármennyire is mondja magáról adott esetben, hogy „globalizmusellenes”, ténylegesen a globalizációs folyamatot gyorsítja. Minden elképzelés, amelyik „civil szervezetek” kezébe hatósági jelleg? funkciókat ad, gyengíti az állam képességét, hogy védje az adott állam polgárainak érdekeit a nemzeteken kívüli t?kekezel?k profitéhsége és hatalmi törekvései ellen. Az állami funkciók magánosítása lényegét tekintve ugyanaz a gondolatiság, amely a középkorban a királyi jövedelmeket (pl. hídvám és különböző? adók) adta bérbe. Ezek az adóbérletek a legtöbb esetben valóban be lettek szedve, nem egy esetben akár többször is. A következményük nem egyszer valamilyen lázadás lett. A „civil szervezetek” a lakosságnak mindig csak töredékét képviselik, így óhatatlanul csoportérdekeket, esetleg a „szakmaiság” jelszava alatt szakmai csoportoknak a társadalom többi, nagyobb részével szembeni érdekeit védik. Ezt a globalizációval kapcsolatban igen lényeges elemnek tartom. A „globalizáció” egyik lépcs?je számunkra az EU-csatlakozás, amely több esetben az EU-konformitásra hivatkozva tartalmazza nemzetközi szakmai lobbik érdekeinek képviseletét. Ez természetesen kapcsolódik az adott szakma hazai képvisel?inek egyéni érdekeivel. (Ilyen példának tartom az ISO min?ségi tanúsítás^[2] témakörét, a könyvvizsgálóság nemzetköziségét, az ügyvédkényszer^[3] egyes eseteit, az új számviteli törvény szerinti könyvel?i vizsgálóval rendelkező személy alkalmazására vonatkozó kényszert,^[4] stb.)

A globalizmus egyik leger?sebb eszköze a rejtettség. Mind az er?viszonyokat, a tényleges érdekeket mind a dolgok lényegét rejti. Rejti a személyes érdekeltégeket. Titkosítja a tulajdonlást, az emberek rossz tulajdonságaira alapoz (többek között a korrupció útján), a szellemi érdekek helyett az anyagi érdekeket helyezi el?térbe. A következ?kben a teljesség igénye nélkül említek egy-két pontot, ahol a többség által megválasztott kormányzatoknak lehet?ségük volna a többség érdekében törvényi úton beavatkozni.

A „Mi a globalizmus, globalizáció” c. írásban említettem a „lánctulajdonlást”, mint a globalizmus egyik lényeges eszközét, amely lehet?vé teszi, hogy egyes csoportok a saját vagyonukat messze meghaladó mérték? gazdasági döntési lehet?séggel rendelkezzenek. Ez a „lánctulajdonlás” viszont egy emberi találmányon, jogi fikción alapszik, aminek a megszüntetése elméleti síkon egyszer?en elhatározás kérdése. A „jogi személy” olyan jogokkal rendelkezik, amilyen jogokkal a jogalkotó felruházta. Gyakorlati példa erre a jogi személy korlátozása a földszerzés területén. A „jogi személy” jogainak korlátozása semmilyen emberi szabadságot nem sért. Az egyes személyek tulajdonlási jogai nem korlátozódnak avval, ha a jogi személy tulajdonszerzési joga korlátozódna. Az emberi és állampolgári jogaiban nem korlátozott természetes személy úgy él a jog által biztosított eszközzel, a „jogi személy” létrehozásával, ahogy azt a törvény lehet?vé teszi.

Képzelnék el, hogy a jogi személy általában nem csak terméket nem szerezhethet, hanem nem rendelkezhet tulajdonnal más jogi személyben sem. (A jogi személy vállalkozási lehetősége véleményem szerint amúgyis elnyerésben részesedik a természetes személlyel szemben. Jogi személy úgy szerezhethet tulajdont más jogi személyben, hogy nem fizet személyi jövedelemadót. Ha „A” vállalat részvényese „XY” úgy szerez tulajdont „B” vállalatban, hogy „B” részvényét „A” veszi meg, személyi jövedelemadó megfizetése nélkül lesz annak a résztulajdonosa, míg természetes személyként az „A”-t kapott osztalék után adót fizetve közvetlenül csak adózott jövedelemből tud részvényt vásárolni. [Hazai példaként külön visszaszólt ebben a tekintetben, amikor a kötelező törzstörvény növekedést is csak adózott jövedelemből lehetett végrehajtani. Vagyis egy Kft. más cég részesedését simán megvehette az eredménytartalékából, de a saját tőkéjét nem emelhette, csak miután a társasági adó után az esedékes SZJA-t is megfizette.]

Sért a jogi személy jogainak ilyen korlátozása valamilyen emberi jogot? Szerintem nem.

Mi lenne egy ilyen elhatározás, törvényi szabályozás következménye? (Még az se biztos, hogy hosszú távon csökkenne a gazdaság dinamikája.) Az eredményes „A” cég, amelyiknek a nyeresége lehetővé tenné, hogy felvásárolja vagy létrehozza „B” céget, ezt nem tehetné meg. De nagyobb osztalékot fizethetne, és a részvényes most már maga (és nem „A” cég meghatározó résztulajdonosa) dönthetne arról, hogy részt vesz-e „B” cég létrehozásában, vagy vesz-e részvényt „B” cég részvényeiből. Igaz, hogy részvényjévedelme után adót kell fizetnie. Ez lehetővé tenné egyrészt az állami költségvetési bevételek növekedését. (Elősegítheti a gazdaságilag erős állam létrehozását, amelyik így egyrészt jobban eleget tehet szociális, egészségügyi stb. funkcióinak, másrészt lehetősége nyílna arra, hogy gazdasági erejére támaszkodva piaci eszközökkel gyakoroljon hatást a gazdaságra.)

Másrészt a tőke és vagyon fölött annak tulajdonosa és nem csak a kezelője diszponálna. A kifizetett osztalék keresleti oldalról rugalmasabban viselkedne. Egy része fogyasztást indukálna, ami befektetést igényelne. Biztos, hogy átrendező hatás következne be, de mivel semmi sem tiltaná az újabb befektetéseket, a kínálat és kereslet újból könnyen egyensúlyba kerülhet.

Egy ilyen rendszer előnye, hogy nehezíti az átláthatatlan tulajdoni szerkezetet, és ennek alapján kiszámíthatatlan érdekek cégek gazdasági hatalmának korlátlan növekedését. Tisztábbá, áttekinthetőbbé, kiszámíthatóbbá teszi a gazdaságot. És – ami nem lényegtelen – a döntés joga a tulajdonosé lenne.

A „jogi személy” általában nem szerezhethet tulajdont más jogi személyben, de elképzelhetőnek tartom, hogy jogi személyek bizonyos csoportjai, pl. nyugdíjalapok (erős állami felügyelet mellett) bizonyos cégekben akár kizárólagos tulajdonhoz jussanak. (Gondolok itt már csak technikai okok miatt is monopolhelyzetben levő cégekre, mint energiaszolgáltatás vagy más infrastrukturális cégek. Ezeknél amúgyis célszerű az állami árszabályozás.) De ez lenne a kivétel. Vagy a jogi személy tulajdonosok szerepét lehetne pénzügyi befektetői szerepkörre korlátozni. Vagy hitelezői szerepkörre korlátozni a tevékenységüket, vagy pedig a tulajdonukban levő részvények személyi kérdésekre vonatkozó szavazati jogát megvonni.

Természetes, hogy egy ilyen intézkedés nem vezethető be egyik napról a másikra. Technikáját tekintve valamilyen fokozatosan növekvő, a jogi személyek ilyen tulajdonát terhelő adó bevezetését tudom elképzelni. Az is nyilvánvaló, hogy egy Magyarország méretű kis ország ezt nem tudja elkezdni. Vagyis magyarországi politikai párt nem veheti fel programjába. (Hisz az ellenérdekeltektől gazdasági erőket azonnal megfojtatnák!) De az az érzésem,

hogy a gondolat továbbvitelre érdemes. És a globalizmusellenes mozgalmak nyugodtan felvehetik a követeléseik közé. Sokkal árnyaltabb követelés mint a csupasz antikapitalizmus. Az antikapitalizmus az egyszer már megbukott kommunizmushoz vezet, és végső soron az egész „antiglobalizmust” lejáratja.

Amint fentebb írtam, politikai síkon ma abszolút irreális – f?leg Magyarországon – ennek a képviselete. De elméleti oldalon a gondolatmag elindítható, rendszer építhető rá. Tudományos konferenciákon, publikációkban el lehet kezdeni bevitelét a köztudatba. Politikailag pedig akkor lehet vele érdemben foglalkozni, ha a gondolat nemzetközi léptékben gyökeret ver, és valóban független civil szervezetek a zászlóikra t?zik.

Ugyanebbe a kérdéskörbe tartozhat, nevezetesen, hogy a tulajdonos rendelkezzen a pénze fölött, hogy a jogi személyek a szponzorálást (és mivel a szponzorálásokat „reklámként” számolják el, a reklámköltségeket is) csak adózás utáni (társasági adó) nyereségükb?l fizethessék. Így megsz?nne az a gyakorlat, hogy a vállalatvezetés a tulajdonosok jelent?s részének felháborodását is kiváltó rendezvényt szponzorálhasson, ha úri kedve úgy kívánja.

Ez a szponzorálási tevékenység egyébként a globalizmus egy másik eszközehez vezet minket. A globalizmus kedvelt eszköze, hogy funkcionálisan idegen feladatokat ellátó egységeket hoz létre. Ilyen az említett szponzorálás, amikor a gazdasági egység a szponzorálási cél megválasztásával esetleg „tájékoztatási” vagy „kulturpolitikai” szerepet vállal. De ez csak szólam, mert gyakorlatilag saját céljainak megfelelően megválasztott tudati befolyást gyakorol. És ez a hatás messze túlterjed azon, hogy Coca-Colát vagy Pepsi-Colát igyon a hallgató/néz?/olvasó. Hanem olyanokra, hogy „az idegen szép”, az „amerikai (angol, német, francia, zsidó....) tehetségesebb, okosabb”, az amerikai hazafiság nagyszer? dolog, a magyar hazafiság „idegenellenes”, „kirekeszt?”, „korszer?tlen” stb. A vállalat tulajdonosainak és az államnak az eszközeivel (ha adózás el?tti pénzb?l, költségként elszámolva teszi) a vállalat vezetése befolyásolja a társadalmi tudatot. (Tipikus példa a Coca-Cola Beach, vagy a Pepsi-sziget. De a TV-m?sorok szponzorálása is ebbe a tárgykörbe tartozik.) S?t még drasztikusabban fogalmazva a fogyasztóval fizettetik meg a saját elhülyítését.

Ugyanennek a funkcióidegen tevékenységnek a példája, amikor állami funkciót bíznak „civil szervezetek”-re. Ilyenek lehetnek pl. a kamarák, amelyek névlegesen „szakmai megfontolások” alapján írhatnak el? a törvényekben szerepl?k?n túlmen? korlátozásokat, el?írásokat egyes tevékenységek folytatásához. Névlegesen „szakmai”, gyakorlatilag versenykorlátozó el?írásokról van szó. Pl. valódi tartalom nélküli kötelező „továbbképzések”, indokolatlan méretkorlátozások. (A „szakmai”-nak nevezett indok a legtöbb esetben közeli? sem szakmai. A „szakma” un. vezet? köreinek sz?k csoportérdeket tükröz? állásfoglalása. Célja lehet az adott tevékenység piaca „eladói” oldalának sz?kítése, a szolgáltatások árának felverése.) Kít?n? példát mutatott az Építészkamara a Nemzeti Színház körüli cirkusszal 2002-ben, amikor politikai szándékot öltöztettek „szakmai”, „etikai” köntösbe.

Itt csak néhány, a számomra legkézenfekv?bbnek t?n? beavatkozási lehet?séget említettem. Ezek köre természetesen bővülhet. Ha belegondolunk, mindegyik ilyen beavatkozás sz?k, de er?s érdekcsoportok érdekeit védi. Ennek a kérdésnek a logikus továbbvitele a „demokrácia” kérdéséhez vezet. Mennyire lehet egy nemzeti közösség érdekét érvényesíteni a lobbierdekekkel szemben?

[1] Természetes, hogy nagy valószínűséggel a választott hatalmi testületek is a t?ke tulajdonosainak/kezel?inek választottai közül kerülhetnek ki. Nem véletlen, hogy a „globalizáció” élharcosai annyira er?ltetik a kultúra területén is a piaci viszonyok érvényesülését. Itt játszik jelent?s szerepet az írásban kés?bb említett „szponzorálási” témakör. Amikor a tömegtájékoztatást és a kulturális élet eseményeit a gazdasági élet szerepl?inek „szponzorálási” tevékenysége határozza meg. Nem feltétlenül a közvetlenül jelentkező fogyasztási felhívások, és direkt reklámok

számítanak, hanem az un. „ismeretterjesztő”, „kulturális” programok is. Ahol egyes dolgok hangsúlya – természetesen az „alkotói szabadság” határain belül – eltér, viszont az emberek gondolkozását adott irányba terelik.

[2] Az ISO 9000 sorozattal kapcsolatban nem magával az egyes szabványok követelményeivel van a probléma. Való igaz, hogy a rendszeres ellenőrzés és az adminisztráció pontossága jelentős tényező lehet a gyártási technológia bewtartása és általában a minőség eléréséhez szükséges feltételek biztosításához. Az ISO-val kapcsolatos ellenőrzéseimet egyrészt az okozza, amikor olyan területen is alkalmazzák, ill. előírják, amikor csak költségként jelentkeznek. (Pl. amikor egy benzinkúthálózat a WC-inek a takarítását csak ISO minősítéssel rendelkező vállalkozóra bízta.) Ellenőrzésem másik oka a rendszernek a tanúsított cégen kívüli költségeinek vagyis a tanúsítási rendszernek a kérdése. Annak a – nem filléres költség - láncnak a kérdése, ami a regisztráció és a tanúsított cég között van. A rendszer egyértelműen a nagyok piaci érdekeit szolgálja a közepes és kisebb méretű cégek között. Másrészt a minősített cégen kívüli, auditáló cégek közreműködése közvetlen lehetőséget nyújt az ipari kémkedésnek. Ha nem is feltétlenül közvetlenül (azaz az auditáló cég a maga hivatalos rendszerén keresztül), de közvetve mindenképp (olyan munkatársat juttatnak be az auditáló céghez, akinek kapcsolata van egy érdeklődő céggel).

[3] Természetesen nem vonom kétségbe, hogy az adott feladatokhoz célszerű lehet ügyvéd szolgáltatásának igénybevétele. De tekintsük feljöttnek az állampolgárt. Akkor vegye igénybe ügyvéd szolgáltatását, ha látja szükségesnek.

[4] Elvileg ugyanaz az az eset, mint az ügyvéd esetében. Az államnak – a számvitel kérdésében – annyi előírása lehet, hogy a gazdálkodó szervezet a könyvelését az állami előírásoknak megfelelően vezesse. Azt, hogy ezt mi módon biztosítja, az a gazdálkodó szervezet illetékes vezetőjének a gondja és felelőssége. (Ha nem megfelelő a könyvelés, büntetés fenyegeti.) Viszont ha az állam komolyan veszi, hogy versenyképes gazdaságot akar az országban, és a kis- és középvállalatokat támogatja lehetőleg egyszerre könyvelési és adózási törvényeket ír elő.

Szaszovszky Géza

A szerző a Flag Polgári Műhely tagja

DR. DRÁBIK JÁNOS
100 ÉVVEL TRIANON UTÁN
DVD A trianoni gyalázaatról tabumentesen

„Egy film amelyet minden
magyarnak látnia kell”

Ajánló
